

Agnės Venckutės-Aleksienės daktaro disertacija

Autorius: Agnė Venckutė-Aleksienė

Disertacijos pavadinimas: VIRŠUTINĖS KREIDOS BIOSTRATIGRAFINIS
SUSKIRSTYMAS PLANKTONINIŲ FORAMINIFERŲ DUOMENIMIS (LIETUVA)

Mokslų sritis: Fiziniai mokslai, Geologija (05P)

Mokslinis vadovas: prof. habil. dr. Algimantas Grigelis

Doktorantūros studijos: Gamtos tyrimų centro Geologijos ir geografijos institute, 2004 – 2011 m.

Gynimo data: 2011 02 15

Santrauka

Planktoniniai foraminiferai svarbi mikrofosilijų grupė, kuri Lietuvoje tyrinėta menkai. Išsami planktoninių foraminiferų taksonominė analizė leistų detaliam suskirstyti tiriamus viršutinės kreidos pjūvius į biozonas. Taip pat faunos taksonominiai tyrimai leistų palyginti Lietuvos ir kitų borealinės juostos regionų viršutinės kreidos planktoninių foraminiferų bendrųjų taksonominę sudėtį.

Praktinė darbo reikšmė ir panaudojimas. Lietuvos teritorijoje vėlyvosios kreidos epochoje egzistavęs baseinas, buvo didelio Tetijos vandenyno priekrantinė dalis ir išskirtas biozonas galima koreliuoti su gretimų regionų planktoninių foraminiferų zonomis. Tad duomenys apie viršutinės kreidos planktoninių foraminiferų įvairovę ir biostratigrafinį jų pasiskirstymą būtų svarbūs ne tik vietiniu, bet ir tarptautiniu požiūriu.

Taip pat planktoniniai foraminiferai plačiai taikomi paleogeografinių sąlygų atkūrimui, nes jie jautriai reaguoja į gyvenamosios aplinkos pokyčius. Šie tyrimai suteiktų naujų duomenų apie Lietuvos teritorijoje vėlyvosios kreidos metu egzistavusio baseino paleogeografiją.

Darbo tikslas - viršutinės kreidos biozonų išskyrimas bei paleogeografinių sąlygų atkūrimas planktoninių foraminiferų duomenimis. Siekiant užsibrėžto tikslo, buvo iškelta keletas pagrindinių uždavinių:

- Ištirti vėlyvosios kreidos planktoninių foraminiferų faunos įvairovę;
- Sukoreliuoti viršutinės kreidos bentosinių ir planktoninių foraminiferų zonas;
- Aptarti planktoninių foraminiferų bendrųjų įvairovę Tetijos vandenyno šiaurinėje dalyje (Šiaurės Europos kreidos baseinas).

Medžiaga tyrimui buvo surinkta iš 17 Lietuvos grėžinių. Darbo metu nustatytos ir aprašytos 37 planktoninių foraminiferų rūšys. Elektroniniu skenuojančiu mikroskopu padarytos nuotraukos.

Tiriant planktoninių foraminiferų seką viršutiniame kreidos pjūvyje išskirtos 10 planktoninių foraminiferų zonos. Sudaryta 13 schemų, vaizduojančių planktoninių ir bentosinių zoninių foraminiferų biostratigrafinį paplitimą ir koreliaciją tirtuose grėžiniuose.

Pagrindiniai darbo rezultatai atspindėti suvestiniame viršutinės kreidos pjūvyje, kuriame taip pat pavaizduotas ir tirtų planktoninių foraminiferų biostratigrafinis paplitimas.

Publikacijos

1. **Venckutė-Aleksienė A.** 2005. Cenomanio planktoninių foraminiferų įvairovė Lietuvoje. *Geologija*. Nr. 49(1), p. 48-58. ISSN 1392-110X.
2. **Aleksienė A.** 2010. The Cenomanian – Coniacian (Upper Cretaceous) foraminiferal fauna succession in Lithuania. *Geologija*. Vol.52. No. 1-4 (69-72), p. 9-15. ISSN 1392-110X.